

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Dumineca după amiazi

Poate niciodată forțele clerului nostru nu au fost mobilizate și angajate într'un războiu duhovnicesc și în atâtea opere sociale, culturale și misionare, ca acum. Se pretinde ca preotul să catehizeze și, unde învățătorul e plecat la armată, să-l înlocuiască; să officieze serviciile liturgice și să predice regulat și bine pregătit; să participe la acțiunea de ajutorare a văduvelor, orfanilor și săracilor, rămași pe urma ostașilor plecați să apere țara și legea; să-și viziteze credincioșii acasă, să cerceteze pe cei bolnavi și să mângâie pe cei întristați; să organizeze colportajul și „Școala de Duminecă”, și altele.

Suntem siguri că, acolo unde este zel pastoral, toate se pot împlini deplin mulțumitor. Un om când e pus la treabă și silit să facă efort cât mai mult, face și reușește mult mai mult decât își închipue că poate...

Un lucru se pare însă că nu e deplin limpezit în conștiința unor preoți: cum să folosească Dumineca după amiazi. Unde problema aceasta nu e lămurită corect, nimic nu merge bine, sau aproape nimic. Nu merge nici colportajul, nici școala duminicală, nici activitatea culturală, nici acțiunea antisectară.

Avem credința — și curajul s'o mărturisim, — că toată problema sectară, ca și cea culturală, e o problemă care numai Duminecă după amiazi se rezolvă. Orice măsuri ar lua Statul împotriva sectelor, ele vor fi fără rezultate simțite, până când Dumineca nu va fi dedicată în întregime lucrării duhovnicești.

Plictiseala, dorința de distracție, trebuința unei mai bogate hrane duhovnicești, ispita căderii în mrejele ideologiilor primejdioase, toate se fac și se desfac Dumineca după amiazi, toate își primesc atunci leacul izbăvitor, sau otrava aducătoare de boală.

Dar și problema morală, nu numai cea religioasă, e în bună parte o problemă duminicală.

S'a făcut constatarea și observația că cele mai multe fapte detestabile: beții cu urmări grave, bătăi, crime și alte fapte rele, se întâmplă Dumineca. Situația aceasta a mers atât de departe, încât a trecut în ridicol, în scandal aproape legalizat. Ce era înainte cu câțiva ani serviciul de Luni duminică prescurtat și amânat pe după amiazi decât o recunoaștere formală și o cvasilegalizare a distracțiilor și petrecerilor de Duminecă, a ocupațiilor care în loc să recreeze oamenii, îi făceau slabi, oboșiți și incapabili de serviciu.

Mai îndrăsnim să spunem și aceea că niciun preot nu va reuși deplin să refacă viața creștinească a parohiei, nici să-și susțină duhovnicește prestigiul preoțesc, fără să renunțe la distracțiile, bucuriile, recreațiile sau comoditățile vieții familiare, fără să accepte voluntar și cu toată perseverența osteneala lucrului misionar Duminecă după amiazi.

Lucrul nu e ușor, nici nu e mic. El reclamă multă sudoare, multă energie consumată, multă bătae și durere de cap, dar nici mulțumirea nu rămâne mai prejos.

Aci se ascunde cel mai mare secret al succesului, pentru preot: ce și cum lucrează el Duminecă după amiazi...

Ar fi bine să se facă o anchetă: Unde cercetează credincioșii cu regularitate biserica? Unde funcționează normal, adică bine, Școala de Dumineca? Unde este întărită conștiința dreptei credințe și slăbită acțiunea sectară? Unde există prestigiu preoțesc mulțumitor și viață religioasă morală?... De sigur, rezultatul va fi hotăritor în favorul preoților care își jertfesc Dumineca, și înainte și după amiazi, pentru lucrul Domnului.

Să recunoaștem că întrebuintarea timpului Duminecă după amiazi este un capitol pastoral destul de neglijat și prea important, ca să nu medităm asupra lui cu toată serioșitatea și sinceritatea.

Eugenia creștină în familie

Concluzii.

Un lucru trebuie cât mai bine accentuat. În creștinism temelul este familia și de aceea creștinismul nu vrea să scoată pe singuratic din familie. Copiii să fie crescuți în familie, în primul rând de mamele lor. Au trebuințe de ajutor? Acesta să li se dea în familie și numai cei fără familie să fie adunați în asile, în cămine sau în orfanotropii. Aceasta pentru că nimeni nu va ști să îngrijească mai părințește pe copil decât mama, pentru că nu trebuie înstrăinat copilul de mamă și de familie, pentru că cine n'are familie, n'are nici țară, nici Biserică. Comunismul a realizat minuni pe terenul căminelor de copii. Dar ce oameni ies din astfel de copii? Domnul Batzaria a publicat un articol despre convorbirea dintre doi răniți: un Român și un Rus. De ce au luptat ei doi? Românul, care spusese că a luptat pentru dreptatea românească, explică ce va să zică acea dreptate românească: E familia mea, părinții, frații mei, surorile mele, căsuța mea și ogorul meu... Iată la ce mă gândesc acum când Dumnezeu mă poate chema la El. Dar tu pentru ce ai luptat și la cine te gândești acum. Rusul rănit s'a frământat, ca la urmă, într'o sfortare de sinceritate să răspundă: „Nu știu. N'am la cine să mă gândesc“.

N'ar fi putut spune, sau de ce n'a spus că se gândește la căminul de copii în care a fost crescut? O, ar fi fost prea greu să-și facă familie, frați, surori, mamă din cămin.

De aceea creștinismul e pentru creșterea copiilor în familie și numai când e exclusă orice posibilitate, vor fi crescuți în orfanotropii. Poate că scos din familie ai putea să-l îngrași, dar poți lăsa mama fără copil, poate flămândă? În țările moderne grija copilului și a mamei se dă în familie, tocmai pentru că în afară de căminul familial grija aduce a comunism, iar rezultatele ar fi alte și alte generații fără suflet, fără inimă, fără puncte de razim în găsirea Patriei.

Dar familia mai are un rost mare din punct de vedere eugenic. Sfântul Ioan Gură de Aur comentând cuvintele sfântului Apostol Pavel „Taina aceasta este mare“ (Efes. 5, 28-29) scrie în omilia Despre căsătorie: „Pavel, observând că cei doi soți își părăsesc părinții spre a se uni unul cu altul și că noua însoțire ajunge mai puternică decât vechea obișnuință cu părinții, a observat că aici nu-i ceva omenesc, a văzut că însuși Dumnezeu a semănat dragostea aceasta și a făcut ca să se săvârșească căsătoria cu bucurie“. Căsătoria creștină e pentru nașterea, pentru creșterea

trupească și sufletească a copiilor. La temelie acestui scop stă iubirea. Sf. Ioan Hrisostom mai zice că trebuie să fie și virtutea, iar noi mai adăugăm: sănătatea trupească și sufletească. Biserica creștină, cu abatere dela legiuirea mozaică în care rudele se puteau căsători, oprește căsătoria între consăngeni până în gradul al șaptelea. Legislația civilă modernă a găsit că e prea învechită opreliștea aceasta și parecă încearcă să se întoarcă la și mai vechea legislație mozaică, încuviințând rudelor foarte apropiate să se căsătorească între ele. Cu zootehnia am ajuns foarte departe. Ținem matricole despre animale, încrucișările dintre animale, urmărim rezultatele, ferim animalele de încrucișări între cele apropiate. Poate n'ar strica să se caute o antropotehnie, prin acceptarea legislației creștine cu privire la căsătorie. În tot cazul, ea cuprinde mai multă grijă de eugenia neamului decât legislația civilă modernă. Legislația civilă de azi n'are grijă de deosebirile prea mari de vârstă. Biserica le consideră imorale. Credem că medicii sunt și aici pentru legislația bisericească creștină.

Căsătoria ar trebui să mai aibă o condiție: sănătatea. Cu toată modestia, amintesc că într'o broșurică neînsemnată, tipărită în 1926, am arătat că sunt boli și boli: unele vin din nenorociri, altele prin păcate. Bolile sociale sunt nouăzeci la sută din păcate. Incheiam atunci și tragem azi concluzia: e de mare trebuință ca cei cu boli sociale să fie opriți dela căsătorie. Sfânta Scriptura zice: „Nici desfrânații, nici malahii, nici sodomii, nici hoții, nici cei lacomi, nici bețivii... nu vor moșteni Impărăția lui Dumnezeu“ (1. Cor. 6, 9-10). Adaosul cel mai firesc la acestea ar fi: iar urmașii lor nu vor fi vrednici să păstreze nici Patria pământescă.

Cei cari ați citit „Cartea copiilor mei“ de Paul Doumer, ați putut constata că are aceste părți mari: Omul, familia, cetățeanul, Patria; că dela început până la sfârșit accentuează acțiunea moralului asupra fizicului, munca fizică în locul sporturilor; că familia este considerată ca o temelie, fără care nu există popor să poată trăi, nici imperiu să se poată susține; că în familie se face educația omului, cetățeanului și patriotului. E o carte care vrea să contribuie la refacerea Franței și e o carte al cărei scop ar fi de fapt eugenia franceză. Autorul nu se inspiră din texte din Sfânta Scriptură, nici din dogme, parecă nici nu le cunoaște, dar — poate fără să vrea — le interpretează, sau și mai mult: le susține cu argumente din viață, din experiență. Tot așa fără să vrea și oarecum cu frică scrie că „moralul omului i se resfrânge în obraz; caracterul îi dă frumusețea“. Aceasta înseamnă că eugenia

trebuie să se facă dinăuntru în afară, din familie în stat și că la adecă eugenia trebuie încreștinată.

Ar trebui să vorbim în legătură cu eugenia creștină și despre reeducarea rău făcătorilor, a celor ajunși în închisori. Suntem de credința, că închisorile s'au încreștinat în mare măsură. Scopul lor tot mai mult se limpezește în înțelesul că nu vor să fie pedeapsă, ci reeducare. Hristos Domnul, creștinismul, nu vrea moartea păcătoșului, ci ca acesta să se întoarcă, să ia calea cea bună și să fie viu. Penitenciarele cele mai bine organizate sunt cele cari dau de lucru, muncă fizică și intelectuală. Dostoiewski în „Amintiri din casa morții” parecă vrea să arate că ocașii în zilele de lenevire se ceartă, se bat, se dădau la alcool. În „Crimă și pedeapsă” apoi ne prezintă — cu toate ororile ocnei — binefacerea muncii fizice, prin care Rascolnicov reusește să-și refacă moralul, să poată începe o viață nouă la ieșirea din ocna, sau cum ar zice Scriptura: a izbitit să se întoarcă și să fie viu.

*

Am ales un subiect despre care ar fi fost de ajuns și zece minute, dar nu poate fi examinat nici zile de rând. Să încercăm câteva concluzii.

1. Dela strămoșii noștri Gato-Daci avem exemplul unei eugenie în mare: refacerea poporului printr'o credință în unitatea somato psihică și apoi prin măsurile de desrădăcinare a patimilor.

2. Creștinismul ne asigură că dogma despre unitatea sufletului și a trupului este temelia cea mai bună pentru o refacere și la singuratic și la popoare întregi.

3. Suntem datori să îngrijim și sufletul și corpul, căci amândouă vor fi împreună judecate. Amândouă participă la fericirea veșnică sau la veșnica osândă.

4. Nu-i adevărat că sporturile ar contribui la o eugenie. Dimpotrivă: dând speranța unei forțe musculare, sportul anihilează rezistența fizică și însălbățește sufletul.

5. În locul sportului creștinismul recomandă, cere munca fizică, munca constructivă. Noi suntem în primul rând pentru munca pământului și am cere ca fie are funcționar, intelectual, muncitor de fabrică, meseriaș, comerciant, să aibă un petec de grădină a sa, în care să lucreze el însuși cu familia.

6. Alte mijloace ale unei eugenie creștine ar fi postul, care în medicină se talmăcește regim și se aplică de mare silă.

7. Neputincioșii, copiii săraci și mamele lor să fie ajutați cu suplimente de hrană, îmbrăcăminte în familie și numai când n'au pe nimeni să fie luați în asile.

8. Leneșii, răufăcătorii să fie reeducați, puși

la lucru și în cazul extrem, cel ce nu lucrează nici să nu mănânce.

9. Familia este temelia și în educația morală și în refacerea fizică. Cu o condiție: să se revină la legislația creștină și să se pună condiția dep-linei sănătăți.

Pentru a îngriji, a readuce, a reface pe cei ce nu pot lucra, copiii sau slăbănogi, am avea posibilități uriașe. Azi că suntem în marea încordare a războiului se pot cheltui pentru cei neajutorați sume aproape suficiente. Ce am putea face într'un timp de pace? Avem atâtea bogății neexploatate sau insuficient exploatate. Niciun copil, niciun bolnav, niciun neputincios n'ar rămâne fără îngrijire, dacă le-am purta de grijă.

Pentru reeducarea celor ce nu vor să muncească din trândăvie și biețivilor avem și mai multe posibilități. Atâtea ape se cer îndiguite, atâtea bălți secate, atâtea lacuri sanate, atâtea canale tăiate, atâtea pământ se cere lucrat.

Eugenia adevărată a timpurilor noastre are ca scop întrebunțarea tuturor mijloacelor pentru refacerea somato-psihică a singuraticului și a popoarelor. Eugenia creștină duce gândul acestei refaceri până la capăt. Eugenia modernă vrea să deie țării oameni sănătoși. Eugenia creștină vrea creștini întregi. Eugenia modernă vrea popor trainic, resistent, care să stăpânească pământul țării în care trăiește; să-l apere în caz de trebuință. Eugenia creștină are în vedere și porunca divină prin care s'a zis: Creșteți și vă înmulțiți și stăpâniți pământul, dar și marele ideal creștin de a cuceri și Împărăția cerurilor.

Prot. F. Codreanu

„Sentiment religios și gândire filosofică”

Este subiectul conferinței ținută la Palatul Cultural în ziua de 14 Februarie a. c., în cadrul conferințelor „Astrei”, de către Dl prof. univ. D. D. Roșca, Decanul Facultății de Filosofie și Litere din Cluj—Sibiu.

Acest subiect, a spus Dl conferențiar, se pare că nu-i la ordinea zilei. Totuși el merită să fie discutat oricând, căci sentimentul religios este intim legat de viață și deci totdeauna de actualitate.

Religia, înainte de a fi doctrină și înainte de a se concretiza în fapte, este sentiment, viață afectivă, emoții, cari se pot concretiza în doctrină și întrupa în fapte. Religia este mai mult viață sentimentală. Sentimentul religios e specific omului. Prin el se diferențiază omul de

celelalte ființe. Probabil că sentimentul religios vine dintr'un sentiment de singurătate în fața lumii și din nevoia de-a o alunga. În singurătate omul întrezărește o legătură care ar exista între el și o Ființă mult superioară, 'atotbună și atotputernică. Această întrezărire se transformă în convingere și se cristalizează în viață religioasă.

Filosofia se confundă adesea cu știința. Ambele se prezintă ca un efort de cunoaștere. Filosofia însă e numai în parte cunoaștere, pe când știința vrea să fie numai cunoaștere. Știința e o formulă a nevoilor omenești. În cursul timpului s'au ivit oameni de știință cari au eliberat-o de sub simțul practicului. Idealul științei e de a cunoaște realitatea așa cum e; ea tinde să devină o oglindă fidelă a realității. Dar aceasta nu se va realiza niciodată, pentru că spiritul omesc nu va putea cunoaște niciodată absolutul. Știința tinde să devină obiectivă, să înlăture subiectivitatea și afectivitatea, renunțând să studieze ceea ce e individual, particular și căutând generalul, ceea ce e comun în lucruri. Individualul deci nu e de domeniul științei.

Religia nu renunță la individ, cum nu renunță nici la intelect. Ea este realitate mai mult de ordin sentimental sau afectiv decât intelectual. Creștinismul, întruchipat în persoana Mântuitorului, se definește ca o legătură ce există între Tată și fiu, pr'n sentimentul de dragoste. Înaintea Tatălui toți suntem egali. În fiecare persoană umană, ceea ce e mai profund, este de ordin religios.

Religia ne mai învață că realitatea în esența sa e de natură spirituală. Omul nu poate fi definit decât ca ființă spirituală. Biologicul nu poate defini pe om. Omul ascultă de anumite comenzi, ce vizează scopuri care „nu sunt din lumea aceasta“. Adevărata mulțumire o constatăm la oamenii care se conduc după comenzile spirituale.

Căutând rădăcina gândirii filosofice, găsim că și ea pornește din afectiv, tot dintr'un sentiment de nemulțumire în fața a ceea ce este, ca și religia. O gândire filosofică, un sistem filosofic, e o oglindă despre ceea ce ar trebui să fie. Religia și filosofia creiază imagini, după cari ar vrea să schimbe lumea aceasta; dintr'una materială într'una ideală. Majoritatea filosofilor au elaborat sisteme de gândire raționaliste. Deci, la baza lor stă un act de credință. În structura lor stă rațiunea că lumea e stăpânită de legi.

Lumea în esența ei e rațională. Spiritualitatea e ceea ce-i substanțial în lume. Dacă te simți în acord cu ceea ce e substanță în viața lumii, ești de acord cu aspirațiile imanente ale lumii.

Filosofia nu se contrazice cu religia, pentru că ambele îndeplinesc aceeași funcțiune. Ceea ce le

diferențiază sunt mijloacele. Religia recurge la imagini, filosofia la noțiuni, la concepte. Ambele afirmă că lumea e rațională, că are un scop către care tinde. Știința rămâne în afara acestor două discipline, pentru că ea nu poate afirma o judecată generală, decât numai dacă o poate și controla.

Religia și filosofia cred în valoarea absolută a ceea ce e individual, că fiecare ins e o valoare spirituală și că fiecare om are drept la dreptate egală.

Există deci o egalitate de drept. Aceasta aplicată la popoare înseamnă că un popor oricât ar fi de mic, ori care ar fi starea sa actuală, trebuie să-și ceară egalitate în fața dreptului. Nu există popoare privilegiate în lumea spiritului. Păcat strigător, la cer are acel popor care-și face drepturi, lovind în drepturile altuia.

Ca încheiere generală, conferențiarul spune că a renunța la ideea religioasă și filosofică despre spiritualitatea omului, la creațiile artistice, morale, sociale și peste tot culturale ale spiritului, înseamnă a cădea din istorie în zoologie, înseamnă a întoarce ultima pagină de istorie.

Conferința d-lui prof. D. D. Roșca, frumos rotunjită și bine gândită, rostită într'o atitudine profund respectuoasă față de religie, a fost ascultată de un public ales și numărös, cu multă atenție și cu deosebită mulțumire.

Gh. Șerb

Intoarcerea fiului rătăcit

*Flămând și gol printre străini
Am rătăcit pe căi de spini.
Tu mi-ai trimis mereu chemări,
Un svon duios din depărtări,
Și 'ntr'un târziu am priceput
Că eu sunt fiul cel pierdut.*

*Cu casa Ta ivită'n gând
M'am reintors 'napoi plângând,
Din țara 'n care în păcat
Avea toată Ți-am prădat.*

*Eu slugă doar ceream să-ți fiu,
Tu m'ai primit ca pe un fiu.
La masa Ta mi-ai dat popas,
Tăind vițelul cel mai gras.
În locul straielor de tină
Mi-ai pus o haină de lumină.
Iar fața-mi neagră de păcat
Cu lacrimi calde ai spălat.*

*Sub mila Ta m'ai pus mai sus
Decât pe Fiul Tău Iisus.
Când El a plâns și-a pățimit
Tu cald în brațe m'ai primit,*

*Când El a plâns și a sângerat
Tu rana mea ai vindecat.
Pentru batjocuri și ocări
Primit-am valuri de 'ndurări.*

*De aceea voiu spăla mereu
Cu lacrimi tot trecutul meu.
Când dorul Tău mă chiamă sus,
Eu vreau pe veci să Ți fiu supus.
Sub a iubirii Tale-aripă
Să fiu și'n cea din urmă clipă.*

Pr. Teodor Bodârlău
— Sangu —

Despre ce să predicăm?

În *Duminica lăsatului de carne* (a 35-a după Rusalii, din 28 Februarie) vom vorbi despre **Forța Binelui**.

Prin înfricoșata icoană a Judecății de apoi, evanghelia de azi ne pune în față începutul unei vieți fără de sfârșit. Atunci când Iisus va veni iarăși, întru mărire, să judece viii și morții, va avea la picioarele tronului său ceresc lumea toată, cu gândurile, vorbele și faptele fiecărui om în parte. Și pe acest temeiu ne va împărți în buni și răi, și ne va da, după meritul fiecăruia, răsplata sau pedeapsa definitivă și fără de sfârșit, într-o viață veșnică. Așa încât acea viață de dincolo este, pe bună cale, o continuare a vieții pământești multiplicată la infinit, în fericire eternă sau în chinuri fără de sfârșit, după cum noi înșine ne-am pregătit-o. În această privință își găsește o potrivită aplicare proverbul: cum îți asțerni, așa vei dormi. Căci dacă în viața de aci putem conta și pe mila și iertarea lui Dumnezeu, cum văzurăm în parabola Fiului Risipitor, de Dumineca trecută, în viața de dincolo, chiar și îndată după moarte, prin Judecata particulară, și mai vărtos la Judecata de apoi, numai dreptatea lui Dumnezeu va judeca viața și faptele fiecăruia. Deci această viață veșnică ne-o pregătim fiecare din viața de aci, când avem ajutorul lui Dumnezeu prin Har. Dincolo, însă, numai dreptatea lui Dumnezeu își va spune cuvântul.

Am mai spus, într-o predică despre fapta bună, că Judecata lumii se va face după criteriul faptelor bune, căci atunci Domnul „*va răsplăti fiecăruia după faptele sale*” (Rom. 2, 6). Adecă atunci îi va răsplăti pe cei drepti, întru cât au făcut binele, și va osândi pe cei păcătoși întru cât n'au făcut binele. De acest bine, care nu este altceva decât săvârșirea faptelor îndurării trupesti și sufletești (Mat. 25, 35-36), atârnă fericirea sau osânda noastră veșnică, pre-

cum este scris (Mat. 25, 46). Iată marea putere a faptei și a binelui îndeosebi.

*

Dumnezeu este atotștiutor și atotdrept. Atotștiutor fiind, nimic nu ignorează din tot ce se petrece în Univers. Și formarea neînsemnatului cristal în măruntaele planetelor, și creșterea plăpândului fir de iarbă depe suprafața pământului, sau viața găzei minuscule printre firele de nisip, ca și gândurile cele mai tainice ale inimii omului, și ca vorbele ce le rosteste, sau faptele ce le săvârșește — nimic nu-i scapă. Iar drept fiind, Dumnezeu trage consecințele oricărui gând, vorbă, sau faptă a omului. Pentru toate vom da seama. Și astfel iată că viața noastră pământească are urmări în viața viitoare. Evanghelia cu Judecata din urmă ne dovedește că faptele noastre au cel mai amplu și răsunător ecou în viața veșnică.

Toate pier, se șterg, se dărâmă, numai binele făcut rămâne. Pier și se înoesc sau se înlocuesc roadele înțelepciunii omenești; se șterg și literele cărților, precum se șterg și cele săpate adânc în piatră; se șterg alviile vechi ale râurilor, se rotunjesc și stâncile coțuroase; se dărâmă munții, numai fapta rămâne. „Nici zii — cântă poetul Pindar (521—441 a. Hs.) — nu pot nimici fapta săvârșită”. Ea dăinuește în veșnicie. Aceasta se poate spune cu atât mai vărtos despre fapta bună. „Nimic nu-i statornic în lume, nici norocul cel mai înflorit, nici prietenia cea mai strânsă... numai fapta cea bună e nemuritoare” (C. Negruzzi).

Puterea binelui e uriașă, e atât de mare încât trece și dincolo de moarte, precum este scris: „*Fericii ceice de acum mor întru Domnul... căci faptele lor vin cu ei*” (Apoc. 14, 13). Și mai lămurit se vede puterea faptei bune din cuvintele pe care îngerul Domnului le adresează sutașului Corneliu: „*Rugăciunile și milos'enile tale s'au suit spre pomenire înaintea lui Dumnezeu*” (Fapte 10, 4). Chiar și cea mai neînsemnată faptă bună are un puternic ecou la Dumnezeu, căci zice Domnul: „*Și celce va adăpa pe unul din acești mici numai cu un păhar de apă rece, în numele de ucenic, amin grăesc vouă: Nu își va pierde plata sa*” (Mat. 10, 42; v. și Mc. 9, 41). Parafrazând acest verset, *sf. Vasile cel Mare* scrie că „nu vom pierde răsplata noastră nici măcar pentru un păhar de apă rece pe care-l vom da, din cauză că Domnul cunoaște toate lucrurile noastre”. Iar *sf. Ioan Gură de Aur* ne lămurește, zicând că „faptele noastre nu se mărginesc numai în viața de aici, ci ne grăbim spre o altă viață cu mult mai lungă, dar — mai bine spus — spre una care nu are sfârșit. Iar acolo negreșit acest sărac care trăește cu dreptate va primi răsplățile acestor nevoițe”... Tot așa se și cântă azi în biserică: „Acolo ni-

mic nu va putea ajuta, fiind Judecător Dumnezeu; nici învățătura, nici meșteșugul, nici prieteșugul, fără numai puterea ta cea din fapte, o! suflute al meu" (Peasna a 6-a din canonul zilei). Există, deci, o forță a binelui, care chiamă răsplata dumnezeiască, chiar dincolo de această viață, și îndeosebi în viața veșnică.

De acest adevăr și-a dat seama și poporul nostru. În poveștile lui el atestază că puterea binelui se face vădită și față de animale, de plante, ba chiar și de lucrurile neînsuflețite. Fata cea cuminte, care a scăpat o albină dela înec, se bucură mai târziu de ajutorul ei; curățind un pom de omizi și apoi un cuptor de cenușa lui, când se întoarce, mănâncă fructe din pom și plăcintă din cuptor.

Acum vreo patruzeci de ani pe vremea revoluției Boxerilor în China, într-o noapte un incendiu violent cuprinse casa unde se afla mareșalul von Waldersee, șeful corpului expediționar german. Acesta a fost salvat din foc de către un soldat din corpul expediționar francez, pe nume: Henri Régnier.

După războiul actual din Franța, într'un câmp de prizonieri de război în Germania a ajuns și un francez numit Roland Régnier. Era fiul celui ce salvase odinioară din foc pe mareșalul german. Când autoritățile germane au auzit și s'au convins despre acest lucru, au eliberat, cu onoruri militare, pe fiu, ca o răsplată a binelui făcut de tatăl său. S'a gândit vreodată salvatorul, că acest bine făcut de el se va resfrânge peste patruzeci de ani și asupra fiului său? Și totuși, binele, a cărui sămânță se păstrează zeci și sute de ani, trebuia să fie răsplătit, încununat de alt bine.

Deci, dacă la lucrurile neînsuflețite și la oameni, binele își află, mai de vreme sau mai târziu, răsplata, cu atât mai vărtos la Dumnezeu cel atotștiutor și atotdrept binele își va afla răsplata sa: o răsplată veșnică. Iată forța binelui, despre care ne învață evanghelia de azi.

*

Intr'un poem dramatic (Faust de Goethe), ni se povestește cum omul, anume: Faust a făcut cu Diavolul (Mephisto) un pact, în care el se deobligă să-și lase sufletul său Satanei, dacă acesta îi va putea da o clipă atât de încărcată de atâta plăcere, încât Faust ar fi nevoit să spună acestei clipe: „Întârzie puțin, ești atâta de frumoasă". Zadarnic i-a oferit Mephisto toate plăcerile simțurilor și iubirea toată și satisfacția puterii la curtea unui împărat... Cuvântul așteptat n'a fost rostit în niciuna din acele împrejurări. El este rostit însă, abia de către bătrânul Faust în vârstă de o sută de ani, după ce a răpit va-

lurilor mării un ținut inundabil. Atunci, gândind la poporul fericit care se va desvolta în acel ținut, Faust vrea să rețină acea minunată clipă din viitor: „Întârzie puțin, ești atâta de frumoasă". Și, în loc să-și piardă sufletul, bătrânul și-l câștigă prin binele făcut. (După T. Vianu: *Generație și Creație*).

De ce a spus el acelei clipe: întârzie puțin? Fiindcă simțea că în ea stă puterea care l-ar putea smulge din ghiarele lui Satan: Forța binelui săvârșit. Și noi simțim această forță, și evanghelia ne-o dovedește, dar cu toate acestea nu o folosim, spre mântuirea sufletului.

Gândiți-vă adânc asupra evangheliciei de azi, care este mai actuală acum în această lume a mizeriei și a suferinței pe care evenimentele actuale o accentuează tot mai mult. Acum vremea este ca binele să-și desfășoare întreaga lui forță. Parcă îl vedem aievea pe Mântuitorul lângă mizerii, îndurerării și năpăstuiții sorții, pe care-i numește „frați prea mici" ai săi, și cu care se identifică: „*intru cât ați făcut unora ca aceștia... mie ați făcut*" (Mat. 25, 40). Aceasta ne este datorința în vremurile de azi: să vedem pe Hristos în cei umili, suferinzi și mizeri. Să ne apropiem de ei cu dragostea cu care ne-am apropiat de însuși Mântuitorul... și să facem binele, mult doritul bine. Binele nu este doar un privilegiu al bogăților. Toți, chiar și săracii, pot să-l săvârșească. Căci Domnul Hristos socotește ca un bine și smerita faptă că ai dat un pahar cu apă celui însetat, și că l-ai primit pe străin în casă. Să aibi, numai, ochii luminați de dragoste creștinească, și vei găsi mijlocul potrivit să faci binele. În jurul tău vei vedea atunci pe Iisus suferind cu cel flămând — și-i vei da o bucată de pâine. Il vei vedea cu cel gol — și-i vei da măcar o haină veche. Vei mângăia cu o vorbă blândă pe cel întemnițat sau pe cel bolnav... Sunt atâtea prilejuri câți oameni sunt în lume. În fiecare poți să-l slujești pe Hristos, într'un fel oarecare. Și binele făcut se va înălța la cer, unde își va primi răsplata în veșnicie, căci e mare puterea lui și mare mila Domnului.

B.

Informațiuni

■ **Sfânta Scriptură** este cartea cea mai căutată și mai răspândită în toate vremurile. Și în vremea noastră. Cele trei ediții ale Fundațiilor Regale tipărite în 25.000 exemplare, ediția Sfântului Sinod tipărită în 10.000 exemplare, precum și celelalte ediții portative ale Noului Testament, publicate de I. P. S. S. Patriarhul Nicodim și de I. P. S. S. Mitropolitul Irineu cu d-l prof. T. M.

Popescu, s'au epuizat repede, încât au trebuit date la tipar și sunt în lucrare alte ediții.

La fel s'a întâmplat cu ediția Noului Testament dela Cluj; s'a epuizat în opt luni dela apariție și acum e sub tipar a doua ediție.

Aleargă cuvântul și se caută. Semn bun că oamenii, totuși, nu trăesc numai cu pâine...

■ **Monitorul Oficial** în Nr. 35 din 10 Febr. a publicat un decret-lege, prin care dispozițiunile decretului-lege Nr. 1.169 din 11 Martie 1938, pentru prelungirea mandatului reprezentanților bisericești, sunt și rămân abrogate.

Mandatele actualilor membri ai corporațiilor și organelor reprezentative și executive ale Bisericii ortodoxe române din vechiul regat, Bucovina și Basarabia, încetează pe data constituirii Corpurilor respective, în urma alegerilor ce vor avea loc.

Alegerile pentru constituirea corporațiilor și organelor reprezentative și executive bisericești, se vor efectua cel mai târziu până la 15 Mai 1943, potrivit normelor prescrise de legea și statutul pentru organizarea Bisericii ortodoxe române din 6 Mai 1925, și de regulamentele respective în vigoare.

Mandatele actualilor membri ai corporațiilor reprezentative și organelor executive ale eparhiilor ortodoxe române din Transilvania, se prelungesc pe un period de 6 ani, cu începere dela constituirea corporațiilor și organelor din eparhiile restului țării, rezultate din alegeri.

■ **DI I. VÂRTACIU**, inspector școlar, a vorbit Joi în 11 Februarie a. c. în cadrul conferințelor „Astrei” din Arad, despre *Dr. Avram Sădean*, unul dintre făclierii neamului la granița de Vest.

Avram Sădeanu s'a ridicat dintr'un mediu sătesc, din părinți țărani, care au știut să-i cultive credința în Dumnezeu și religiozitatea încă din fragedă copilărie. Născut la anul 1880 în comuna Rahău, jud. Alba, face școala primară în satul natal și Sebeșul-Săsesc; tot aici studiază și gimnaziul inferior. La Blaj termină clasele V-a și a VI-a, iar celelalte la Năsăud. Fiind o fire de adâncă și temeinică gândire și obținând o bursă, studiază filosofia și literele la Cluj, B-Pesta și Viena. În 1911 își dă examenul de doctorat în filosofie.

A ocupat funcțiunea de profesor la gimnaziul din Brad, apoi i se oferă o catedră la B-Pesta, dar primește mai bucuros catedra de limba și literatura română și germană dela Institutul pedagogic-teologic din Arad.

La Arad găsește un mediu favorabil pentru firea sa dinamică și pentru munca, gândurile și cunoștințele sale. Era un bun conferențiar și mare

luptător cultural, respectat și iubit de toți care veniau în contact cu el

În luna Iulie 1914 se căsătorește, însă bucuria căminului său e de scurtă durată, căcie chemat la armată și trimis pe front, ca sublocotenent. Dar sentimentul datoriei îl conduce și în aceste împrejurări. Și'n armată era iubit de camarazii și soldații săi, cu care organizează serbări, cu un colorit național, și-i învață cântări bisericești, a căror melodii le ridicau nădejile de mai bine către Cel Atotputernic.

Ajuns comandant de companie și după ce ia parte la lupte grele timp de patru săptămâni, într'o zi de toamnă (Oct. 1914), gloanțe de mitralieră îi ciuruesc trupul și astfel după o scurtă suferință își dă obștescul sfârșit. Moartea lui e plânsă de toți cei ce l-au cunoscut și cari legau de el nădejdea unui mare istoric și îndrumător al Școalei Neamului nostru.

A. Sădeanu a fost un suflet nobil, o inimă bună, cu conținut de-o mare dragoste creștină.

În puținii dar rodnicii ani, în care i-a fost dat să lucreze pe terenul școalei românești, a scris lucrări de mare valoare. Cea dintâi a fost: „Viața și operele lui Petru Maior”, — ca teză de doctorat. În 1912, datorită prețioaselor documente ce le află în arhivele statului din Viena, publică: „Apostolatul primilor profesori ai preparandiei din Arad”, aleasă contribuție la scrierea monografiei Institutului, iar în 1913 publică: „Date nouă despre Gheorghe Lazăr”.

În colaborare cu prof. Dr. T. Botiș a adunat documentele pentru: „Istoria Școalei Normale și a Institutului Teologic din Arad”.

Din toate aceste scrieri, se constată că prof. A. Sădean are merite incontestabile în istoriografia română.

Conferențiarul I. Vârtaciu ne-a reamintit și readus în față un mare făclier al neamului, exemplu pe care toți, cei cu dorința de a se pune — cu totul — în slujba Școalei și Bisericii neamului, trebuie să-l urmeze și astfel să-i păstreze totdeauna vie amintirea.

Ch. Ș.

■ **Calendarul Creștinului 1943**, întocmit de preoții *M. Popa Nemțiu și Teodor Mirescu*, pentru poporul Mitropoliei Olteniei, cuprinde pe lângă număratoarele date din cronica anului 1942, poezii și îndrumări patriotice, o parte deosebit de folositoare despre *rânduelile creștinești*. Se scrie aci pe scurt și cuprinzător despre sfințele slujbe și tâlcul lor, despre purtarea în biserică, despre sfințele taine, despre posturi și rugăciuni, despre metanii, închinăciuni și ingenuncheri, despre morți și slujbele pentru sufletele lor, etc. (p. 41-75).

Astfel de îndrumări și lămuriri sunt totdeauna pe cât de necesare, pe atât de binefăcătoare.

Școala de Duminică

9. Program pentru Dum. 28 Februarie 1943.

1. *Rugăciune*: „Tatăl nostru...” (cântat).
 2. *Cântare comună*: 1. Fericiți veți fi... 2. Bucurați-vă și vă veseliți...
3-4. *Cetirea Evangheliei* (Matei 25, 31-46) și *Apostolului* (1. Cor. 8, 8-9) zilei, cu tâlcuire.
 5. *Cântare comună*: „Doamne, buzele mele vei deschide...” (Priceasnă).
 6. *Cetire din V. T.*: Credința lui Avraam. (Facere c. 15 și c. 18 v. 1-19).
 7. *Povește morale*: Înțelepciune și temere de Dumnezeu (Înțel. Is. Sirah c. 1).
 8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).
 9. *Cântare comună*: „Văzut-am lumina cea adevărată...” (Dela Sf. Liturghie).
 10. *Rugăciune*: Lumină lină... dela Vecernie (Liturghier pag. 20).
- (A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1-1943).

A.

Nr. 645-1943.

Comunicate

Se aduce la cunoștință publică că ierodiaconul Daniel Evdochimov și monahul Melchisedec Crijanovschi dela Sf. Mănăstire Noul Neamț, jud. Tighina, au fost excluși din monahism.

Arad, la 10 Februarie 1943.

Consiliul Eparhial.

Nr. 678-1943.

Consiliul de Patronaj al Operelor Sociale, Duminică 21 Febr. 1943 organizează pe întreaga țară „Ziua Ostașului”, colectând pentru ajutorarea familiilor nevoiașe ale mobilizaților.

C. Preoți sunt invitați a îndemna de enoriași să contribuie la această colectă.

Arad, în 12 Februarie 1943.

† Andrei,
Episcop.Prot. Caius Turicu.
cons. ref. eparhial.

Nr. 785-1943.

Concurse

Se publică concurs *din oficiu*, cu termen de 15 zile, cu salariul dela Stat, pentru îndeplinirea următoarelor parohii:

I. Parohii de clasa I (primă).

1. Arad-Șega, protopopiatul Arad.
2. Bârzava II, protopopiatul Radna.
3. Buteni III, protopopiatul Buteni.
4. Macea I, protopopiatul Arad.

II. Parohii de clasa II (doua).

1. Ignești, protopopiatul Buteni
2. Slatina de Criș, protopopiatul Buteni.
3. Vața de jos, protopopiatul Hălmagiu.

III Parohii de clasa III (treia)

1. Iercoșeni, protopopiatul Buteni.

Cererile de concurs, se vor înainta Consiliului Eparhial, însoțite de actele necesare.

Dela recurenți se cere a avea cvalificațiunea corespuuzătoare clasificării parohiei.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 16 Februarie 1943.

† Andrei
Episcop.Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

1-2

Nr. 704-1943.

Se publică concurs repetit, cu termen de 15 zile, pentru întregirea prin alegere a parohiei Conop, protopopiatul Radna.

Venite:

1. Sesiunea parohială,
2. Casa parohială,
3. Stolele legale,
4. Birul legal și compeuzința de lemne după sesiune,
5. Salariul dela Stat.

Parohia este de *clasa I (primă)*.

Dacă nu este nici un singur candidat de clasa primă, se adm t și reflectanți cu cvalificațiune de cl. doua.

Cererile de concurs, însoț te de actele necesare, se vor înainta C nsiliulu Eparhial în Arad.

Reflectanții se v r prezenta, în timpul concursului, cu aprobarea protopopului tractului sau a Consiliului Eparhial, în sfânta biserică din Conop, pentru a servi cânta, predica și a face cunoștință cu alegătorii.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 16 Februarie 1943.

† Andrei
Episcop.Traian Cibian
consilier, referent eparhial.

1-2

Nr. 77/1943.

Se publică concurs cu termen de 15 zile pentru întregirea postului de subadministrator dela Academia Teologică ort. rom. din Arad cu salariul prevăzut în bugetul Statului, care de prezent este de 7.200 lei lunar, plus accesoriile. Candidații vor fi de religie ortodoxă română și absolvenți de o Facultate sau Academie Teologică, întrunind și condițiunile prevăzute în codul funcționarilor Arad, la 10 Februarie 1943.

Rectoratul Academiei Teologice
ort. rom. Arad.